

ACC. N:R M. 8281: 1-6.

Landskap: Småland
Härad: Gonga
Socken: Väckelsång
Uppteckningsår: 1942
Upptecknat av: Fabian Karlsson
Adress: Boaryd, Väckelsång
Berättat av:
Född år 1894 i Boaryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Four Kill
Atlas Over Svensk Folkkultur.
Etnologiska avdelningen.

Prägelista, sektion I, nr 16.

etn I:16

Arbetsbyrå

Frågelista, sektion I, Nr. 16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

Arbetsbyrå.

1. A. Boaryds by.

B. Alla byns gårdar.

2. Byns storlek räknas i Låmantal.

Boaryds by består av tio gårdar.

Sex av gårdarna äro $\frac{1}{4}$ mantal vardera och fyra $\frac{1}{8}$ mantal.

En av ättlingarna var under senare delen av 1800-talet i samband med en av fjärdingarna. Flera av gårdarna äro gamla släktgårdar, som gått i arv i flera generationer, men några av dem har på 1900-talet fått nya ägare. Alla gårdarna ägas av sina innehavare.

3. I den gamla byn har näst många
arbetsbyten förekommit.

Vid linberedningen hjälptes man
åt. När någon i byn skulle bryta
lin, då hjälpte man folk från de
andra gårdarna till. Brytningen
vid bastan skedde vanligen på
en eftermiddag fram emot kvällen
sidan. Någon betalning för ar-
betet förekom ej. Men efter slutat
arbete var på kvällen i gården an-
ordnat ett "brytegille". Under
arbetet i bastan hade man varit
dit "mellanmål eller" "meraften".

Dagen därpå följde skåktningen,
och denna utfördes vanligen av
foupargummar och andra fattiga.
Dessa fingo betalning för sitt

arbete. För ett sådant kvinnobags-
verke betalades 1/2 skilling.

Och resterna efter brytegitlet gick
åt den bagen.

Eller någon i byn skulle läcka,
lägg på torvtak på stugan eller
kalmatak på ladugården, då
blev grannarna ombudade att
hjälpa till. Även då blev det
ett gille på kvällen, "läckegillet",
och någon betalning omkades
sj hellet nu. Brännvin måste
förekomma vid sådana till-
ställningar, man kallade om "bryte-
brännvin" och "läckesuper".

På anordnade man flera andra
arbetsbyten, såsom "slåttorahjälpe",
"körhjälpe" o. s. v., och alla i förening

med reth gille. Dessa gillen, som
ej voro så ställiga som de gam-
malda giktiga kalsen, bekrada-
des av den som fick arbetet utförd.
Och en annan gång fick han hjälpa
någon annan. Att råka, när man
blev ombud till något sådant,
gjorde man ej, det ansågs vara
stor skam.

Sammanståttsgillen i förening
med lekstuga ha anordnats
av ungdomen. Sådana tillställ-
ningar kallades "hopatägge" eller
"klompagille".

4. Fattiga brukade ibland gå omkring
i byn eller roten och bedja bönder-
na om ved, de hade "körehjälpe för ve",
och alla skulle komma på utsatt dag.

veden fingo de av bönderna hem-
köd till sin vedkast, och de
anordnade efter förmåga ett
litet gille "må mat å brännvin".

Fattiga brukade också på höst-
arna tigga mjölk till ren julost,
och bondmororna kommo på
utskädd dag med ostmjölk till
det fattiga hemmet, där man hade
"ostagille", som bestod av kaffe
med "di sju släja kaka".

Bondmororna hade också osta-
gillen och bytte ostmjölk med
varandra.

5. A. De beskrivna bydegillena och
ostagillena gingo av stapeln
på höstsidan, bytningarna av linor
i aklober och ysterna när korna på

hösten hade kommit på "groabete".
Ungdomen hade vänligen sina
sammanskottsgillen på vinkern
efter jul.

6

5. B. Beskrivningen avser tiden 1850-1900.
C. Allt det beskrivna är tydligen
ergamla sedvänjor.
D. Förekommo före 1850. De gam-
la sederna har någon gång
förekommit i början av 1900-talet,
men ha nu alla helt försvun-
nit.
6. Uppteckningen har skett efter
berättelser av byns äldringar
och har kompletterats med egna
minnen.